

3 (Sem-5/CBCS) PHI-HE 1

2022

PHILOSOPHY

(Honours Elective)

Paper : PHI-HE-5016

(Philosophy of Upanisads)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks
for the questions

1. Answer the following as directed (any ten) : $1 \times 10 = 10$

নিৰ্দেশানুসৰি তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো দহটা) :

(a) There are two / three / four parts of the Veda.

(Choose the correct answer)

বেদৰ অংশ হ'ল দুটা / তিনিটা / চাৰিটা।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(b) What is the literal meaning of Sūtra?

'সূত্র'ৰ আক্ষৰিক অর্থ কি ?

(2)

(c) _____ has established the link between the Upaniṣad and the Brāhmanas.

(Fill in the blank)

উপনিষদ আৰু ব্ৰাহ্মণৰ মাজত _____ য়ে যোগসূত্ৰ স্থাপন কৰিছে।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(d) What is the literal meaning of the word 'Upaniṣad'?

'উপনিষদ' শব্দটোৰ আক্ষৰিক অৰ্থ কি ?

(e) Mention any two fundamental Upaniṣads.

যি কোনো দুখন প্ৰধান উপনিষদৰ নাম উল্লেখ কৰা।

(f) The doctrine of the Ātman has developed through the hymns of _____ and Atharva Veda.

(Fill in the blank)

আত্মা-সম্পর্কীয় মতবাদটো _____ আৰু অথৰ্ব বেদৰ মন্ত্ৰৰ পৰা বিকাশ হৈছে।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(g) Name any two Upaniṣads which are the oldest of all the Upaniṣads.

যি কোনো দুখন আটাইতকৈ পুৰণি উপনিষদৰ নাম লিখা।

(3)

(h) "The Brahmasūtra of Bādarāyana systematizes the philosophical teachings of different Upaniṣads."

(Write true or false)

"বাদৰায়ণৰ ব্ৰহ্মসূত্ৰই বিভিন্ন উপনিষদৰ দাৰ্শনিক শিক্ষাসমূহ প্ৰণালীবদ্ধ কৰিছে।"

(সঁচা নে মিছা লিখা)

(i) The liberated person acts for the welfare of mankind but never bound by his _____ interest.

(Fill in the blank)

এজন মোক্ষপ্ৰাপ্ত ব্যক্তিয়ে মানৱ জাতিৰ কল্যাণৰ হকে কাম কৰে কিন্তু তেওঁ _____ ইচ্ছাৰ দ্বাৰা সীমাবদ্ধ নহয়।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(j) According to _____ Upaniṣad, thou art that refers to 'Tat tvam asi'.

(Fill in the blank)

_____ উপনিষদৰ মতে, আত্মাই ব্ৰহ্ম (thou art that), এই বাক্যাংশই 'তত্ত্বমসি'ক সূচায়।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(k) Name the Upaniṣad which states that water is the ultimate source of the Universe.

পানীক বিশ্বজন্যতৰ মূল উৎস হিচাপে উল্লেখ কৰা উপনিষদখনৰ নাম লিখা।

(4)

(i) According to the Upaniṣads, God is Para Brahman / Apara Brahman.

(Choose the correct answer)

উপনিষদৰ মতে, ঈশ্বৰ 'পৰ ব্ৰহ্ম' / 'অপৰ ব্ৰহ্ম'।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(ii) Is fatalism or determinism a misrepresentation of the theory of Karma?

নিয়তিবাদ কৰ্মবাদৰ ভুল উপস্থাপন নেকি ?

(iii) Chāndogya Upaniṣad is an integral part of _____ Veda.

(Fill in the blank)

চান্দোগ্য উপনিষদ _____ বেদৰ এটা অপৰিহাৰ্য অংশ।

(বাকী ঠাই পূৰণ কৰা)

(iv) Does Mundaka Upaniṣad support personal-impersonal theory of creation?

মুণ্ডক উপনিষদে সৃষ্টিৰ ব্যক্তিবাদী-নৈব্যক্তিবাদী তত্ত্বটো সমৰ্থন কৰেনে ?

(v)* In the Upaniṣads, the terms Brahman and Ātman both refer to the same meaning. Is the statement correct?

উপনিষদত 'ব্ৰহ্ম' আৰু 'আত্মা' শব্দ দুটাই একে অৰ্থ বুজায়। কথামাৰ সঁচানে ?

(5)

(i) Mention the literal meaning of Jivanmukti.

'জীবনমুক্তি'ৰ আক্ষৰিক অৰ্থ কি ?

(ii) According to Śaṅkarācārya, the Brahman which is free from all the predicates is known as _____ Brahman.

(Fill in the blank)

শঙ্কৰাচাৰ্যৰ মতে, সকলো গুণবহিত ব্ৰহ্মক _____ বুলি জনা যায়।

(বাকী ঠাই পূৰণ কৰা)

2. Answer the following questions very briefly (any five) : 2×5=10

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ অতি চমু উত্তৰ দিয়া (যি কোনো পাঁচটা) :

(a) Mention two reasons for considering Śaḍ darśana systems of Indian philosophy as Āstika or orthodox.

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ 'ষড়-দৰ্শন' প্ৰণালীটোক কিয় আক্ষিক বুলি কোৱা হয় তাৰ দুটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।

(b) Mention two prominent Vedānta thinkers who have commented on 'Brahmasūtra'.

'ব্ৰহ্মসূত্ৰ'ৰ বিষয়ে তাৰা আগবঢ়োৱা দুজন প্ৰখ্যাত বৈদান্তিক চিন্তাবিদৰ নাম উল্লেখ কৰা।

A23/340

(Turn Over)

(c) Write two reasons for considering the Upaniṣads as Vedānta.

উপনিষদসমূহক কিয় বেদান্ত বুলি কোৱা হয় তাৰ দুটা কাৰণ লিখা।

(d) Write the name of two important symbols, besides the Prāṇa under which Brahman is worshipped.

প্ৰাণৰ উপৰিও ব্ৰহ্মক উপাসনা কৰা দুটা গুৰুত্বপূৰ্ণ চিহ্নৰ নাম লিখা।

(e) What is the nature of the 'Annamaya Ātman'?

'অন্নময় আত্মা'ৰ স্বৰূপ কি?

(f) How the Turiya state of the Soul can be apprehended?

তুৰীয়া অৱস্থাত আত্মাক কেনেদৰে বুজিব পাৰি?

(g) State two fundamental differences between the Vedas and the Upaniṣads.

বেদ আৰু উপনিষদৰ দুটা মূল পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।

(h) Write any two elements of 'cosmic theory of creation'.

'সৃষ্টিৰ জাগতিক তত্ত্ব'ৰ যি কোনো দুটা উপাদানৰ বিষয়ে লিখা।

(i) What does cosmic force refer to in the philosophy of Upaniṣads?

উপনিষদীয় দৰ্শনত জাগতিক শক্তিয়ে কি সূচায়?

(j) What is Saṁhitā?

সংহিতা কি?

3. Answer the following questions (any four) : $5 \times 4 = 20$
তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা (যি কোনো চাৰিটা) :

(a) Explain the concept of 'Jñāna' according to the Upaniṣads.

উপনিষদৰ মতে 'জ্ঞান'ৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰা।

(b) "Upaniṣads are said to be the fountain head of Indian philosophy." Explain the statement.

"উপনিষদসমূহক ভাৰতীয় দৰ্শনৰ ভিত্তি বুলি গণ্য কৰা হয়।" কথাষাৰ ব্যাখ্যা কৰা।

(c) Write a note on the social condition for the development of the Upaniṣads.

উপনিষদসমূহৰ বিকাশৰ সময়ত থকা সামাজিক ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখা।

Q1) Discuss the cosmic view of Brahman as depicted in the Upanishads

উপনিষদের বিভিন্ন ব্রহ্ম বস্তু প্রকাশ করে ব্রহ্মবিশ্ববিশিষ্ট বস্তুগণকে বর্ণনা করে।

Q2) Discuss three types of Liberation as stated in the Upanishads.

উপনিষদের উপনিষদে তিনটি মুক্তির প্রকারের বিষয়ে আলোচনা করা।

Q3) Explain Five Kosas of Jiva as depicted in the Taittiriya Upanisad

তৈত্তিরীয় উপনিষদের বিভিন্ন জীবন পর্যায়ের ব্যাখ্যা করা।

Q4) Discuss the relation between the Individual Self and the Supreme Self as explained in the Upanishads

উপনিষদের ব্যাখ্যা করা করে স্বীকৃতি এবং পরম আত্মার মধ্যে সম্পর্কের আলোচনা করা।

Q5) Explain the Law of Karma in relation to the cycle of birth and rebirth (Samsara) as described in the Upanishads

উপনিষদের ব্যাখ্যা করা করে পুনর্জন্মের প্রক্রিয়ায় কর্মের ভূমিকা আলোচনা করা।

Q. Answer the following questions (any four) - (10x4=40)
এক প্রশ্নের উত্তর দিন (যি কোনো চারটি) :

(a) Discuss the esoteric method and etymological method of the Upanishads

উপনিষদের গূঢ়ত্বের পদ্ধতি এবং নামের বৈজ্ঞানিক পদ্ধতির আলোচনা করা।

(b) Discuss the influence of the philosophy of Upanisad in the development of Materialist philosophy

উপনিষদের দর্শনের বিকাশে উপনিষদের দর্শন প্রভাবের বিষয়ে আলোচনা করা।

(c) How is 'not being' defined in the Upanisad? Explain the concept of origin of the Universe from the 'not being' as found in the Upanisad.

'অ-সত্তা'র ব্যাখ্যা উপনিষদের বিভিন্ন জিনিস করা হয়েছে? উপনিষদের 'অ-সত্তা'র পরা জগতের উৎপত্তির ব্যাখ্যা করা।

(d) What is Upanisadic concept of Prana? Explain how Prana becomes the source of origin of Universe.

উপনিষদের ব্যাখ্যা প্রাণ কি? প্রাণ কেমনভাবে জগতের উৎপত্তির উৎস হয়েছে, ব্যাখ্যা করা।

(e) Discuss the doctrine of 'Brahman as bliss' as depicted in the Brihadāranyaka Upaniṣad.

বৃহদারণ্যক উপনিষদত চিত্ৰিত 'ব্ৰহ্মই আনন্দ' ধাৰণাটো আলোচনা কৰা।

(f) "Brahman as Sat, as Cit and as Ānanda." Explain the concept of Brahman as described in the Upaniṣad.

"ব্ৰহ্ম সং, চিৎ আৰু আনন্দ।" উপনিষদত বৰ্ণনা কৰা ধৰণে ব্ৰহ্মৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰা।

(g) "This Universe was in the beginning not-being, this (not-being) was being. It arose; thereupon an egg was developed." Discuss the Upaniṣadic concept of universal egg with reference to this statement.

"এই জগতখন আদিতে অসত্তা আছিল; এই অসত্তাই সত্তা, তাৰ বাবেই পৰিণতিত এটি ডিম্ব হ'ল।" এই কথাষাৰৰ আলমত বিশ্ব ডিম্বাণুৰ উপনিষদীয় ধাৰণাটোৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(h) Elucidate the Upaniṣadic concept of Māyā.

উপনিষদৰ "মায়্যা"ৰ ধাৰণাটো বহলাই লিখা।

(i) Write a note on the doctrine of rebirth as stated in the philosophy of Upaniṣads.

উপনিষদীয় দৰ্শনত উল্লেখ কৰা ধৰণে পুনৰ্জন্মৰ ধাৰণাটোৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখা।

(j) How is Jīva explained? Discuss in detail the Upaniṣadic view of Jīva and Ātman.

জীৱক কিদৰে ব্যাখ্যা কৰিব পাৰি? উপনিষদৰ জীৱ আৰু আত্মাৰ ধাৰণাটো বিশদভাৱে আলোচনা কৰা।

★ ★ ★